

## I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

## DIREKTIIVIT

## EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2011/77/EU,

annettu 27 päivänä syyskuuta 2011,

## tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajasta annetun direktiivin 2006/116/EY muuttamisesta

- EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka
- ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 53 artiklan 1 kohdan sekä 62 ja 114 artiklan,
- ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,
- ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon <sup>(1)</sup>,
- noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä <sup>(2)</sup>,
- sekä katsovat seuraavaa:
- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/116/EY <sup>(3)</sup> mukaan esittäjien ja äänitetuottajien oikeuksien suoja-aika on 50 vuotta.
- (2) Esittäjillä tämä suoja-aika alkaa esitystapahtumasta, tai jos esityksen tallenne julkaistaan laillisesti tai välitetään yleisölle laillisesti 50 vuoden kuluessa esitystapahtumasta, suoja-aika alkaa näistä tapahtumista ensimmäisestä.
- (3) Äänitetuottajilla tämä suoja-aika alkaa äänitteen tallentamisesta tai sen laillisesta julkaisemisesta 50 vuoden kuluessa tallentamisesta, tai jos äänitettä ei julkaista mainitulla tavalla, sen laillisesta yleisölle välittämisestä 50 vuoden kuluessa tallentamisesta.
- (4) Koska esittäjien luovalla ja taiteellisella panoksella on tunnustettu olevan yhteiskunnallista merkitystä, sille olisi annettava asianmukainen suoja.
- (5) Koska esittäjät aloittavat uransa yleensä nuorena, esitysten tallenteisiin sovellettava nykyinen 50 vuoden suoja-aika ei useinkaan riitä suojaamaan heidän esityksiään koko eliniän ajan. Siksi joitain esittäjiä uhkaa vanhuusvuosinaan tulonmenetys. Lisäksi esittäjät ovat usein myös kykenemättömiä käyttämään oikeuksiaan estääkseen tai rajoittaakseen esitystensä mahdollista ei-toivottua käyttöä elinaikanaan.
- (6) Esittäjien pitäisi saada vähintään elinikensä ajan ne tulot, jotka saadaan yksinoikeudesta kappaleiden valmistamiseen ja saattamiseen yleisön saataviin, siten kuin näistä yksinoikeuksista säädetään tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22 päivänä toukokuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/29/EY <sup>(4)</sup>, sekä kohtuullinen korvaus kyseisessä direktiivissä tarkoitetusta kappaleiden valmistamisesta yksityiskäyttöön, sekä tulot, jotka on saatu yksinoikeudesta levitykseen ja vuokraukseen, siten kuin näistä yksinoikeuksista säädetään vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tiettyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 12 päivänä joulukuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/115/EY <sup>(5)</sup>.
- (7) Esitysten tallenteiden ja äänitteiden suoja-aika olisi siksi pidennettävä 70 vuoteen suojan voimassaolon alkamisen aiheuttaneesta tapahtumasta.
- (8) Oikeuden esityksen tallenteeseen olisi palauduttava esittäjälle, jos äänitetuottaja pidättäytyy tarjoamasta myyntiin esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhteyksien suojaamisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen mukaisina riittävinä määrinä kopioita äänitteestä, joka ilman suoja-ajan pidentämistä olisi vapaasti käytettävissä, tai saattamasta tällaista äänitettä yleisön saataviin. Tämän mahdollisuuden olisi oltava käytettävissä, kun äänitetuottajalle annettu kohtuullinen aika

<sup>(1)</sup> EUVL C 182, 4.8.2009, s. 36.<sup>(2)</sup> Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 23. huhtikuuta 2009 (EUVL C 184 E, 8.7.2010, s. 331), ja neuvoston päätös, tehty 12. syyskuuta 2011.<sup>(3)</sup> EUVL L 372, 27.12.2006, s. 12.<sup>(4)</sup> EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.<sup>(5)</sup> EUVL L 376, 27.12.2006, s. 28.

hyödyntää esitystä molemmilla näistä tavoista on päätty-  
nyt. Äänitetuottajan pitäisi menettää tämän seurauksena  
oikeutensa äänitteeseen, jotta vältetään tilanne, jossa  
nämä oikeudet olisivat voimassa samaan aikaan kuin esi-  
tyksen tallennetta koskevat esittäjän oikeudet, jotka eivät  
enää ole äänitetuottajalle luovutettuja tai siirrettyjä  
oikeuksia.

- (9) Kun esittäjä tekee sopimuksen äänitetuottajan kanssa, hä-  
nen on yleensä siirrettävä tai luovutettava äänitetuotta-  
jalle yksinoikeudet esityksensä tallennekappaleiden valmis-  
tamiseen, levitykseen, vuokraukseen ja yleisön saataviin  
saattamiseen. Korvauksena tästä jotkut esittäjät saavat ro-  
jaltiennakon, ja sen jälkeen heille maksetaan maksuja  
vasta, kun äänitetuottaja on saanut katettua alkuperäisen  
ennakon kustannukset ja tehnyt mahdolliset sopimus-  
perusteiset vähennykset. Toiset esittäjät siirtävät tai lu-  
vuttavat yksinoikeutensa kertakorvausta vastaan. Näin te-  
kevät varsinkin taustamuusikot, joita ei mainita nimeltä  
(muut kuin nimeltä mainitut pääesiintyjät), mutta toisi-  
naan myös nimeltä mainitut esiintyjät (nimeltä mainitut  
pääesiintyjät).
- (10) Sen varmistamiseksi, että esittäjä, joka on siirtänyt tai  
luovuttanut yksinoikeutensa äänitetuottajalle, tosiasiassa  
hyötyy suoja-ajan pidentämisestä, olisi otettava käyttöön  
joitakin liitännäistoimenpiteitä.
- (11) Ensimmäisenä liitännäistoimenpiteenä äänitetuottajille  
olisi asetettava velvollisuus siirtää erilliseen rahastoon ai-  
nakin kerran vuodessa summa, joka vastaa 20:tä prosent-  
tia tuloista, jotka ovat peräisin yksinoikeudesta äänittei-  
den levitykseen, kappaleiden valmistamiseen ja yleisön  
saataviin saattamiseen. 'Tuloilla' tarkoitetaan äänitetuotta-  
jan saamia tuloja ennen kustannusten vähentämistä.
- (12) Nämä maksetut summat olisi jaettava yksinomaan sellai-  
sille esittäjille, joiden esitykset on tallennettu äänitteeseen  
ja jotka ovat siirtäneet tai luovuttaneet oikeutensa äänite-  
tuottajalle kertakorvausta vastaan. Tällä tavoin varatut  
summat olisi jaettava muille kuin nimeltä mainituille pää-  
esiintyjille vähintään kerran vuodessa yksilöllisin perus-  
tein. Jakaminen olisi annettava yhteisvalvontajärjestöjen  
tehtäväksi, ja asiaan voidaan soveltaa jakokelvottomista  
tuloista annettuja kansallisia sääntöjä. Jotta kyseisten tu-  
lojen keruusta ja hallinnoinnista ei aiheutettaisi suhtee-  
tonta taakkaa, jäsenvaltioiden olisi voitava säännellä sitä,  
missä määrin mikroyrityksillä on velvollisuus suorittaa  
maksuosuuksia, jos tällaiset maksut vaikuttaisivat tulojen  
keruusta ja hallinnoinnista aiheutuvaan taakkaan nähden  
kohtuuttomilta.
- (13) Direktiivin 2006/115/EY 5 artiklan mukaan esittäjillä on  
kuitenkin jo luovuttamaton oikeus kohtuulliseen korva-  
ukseen muun muassa äänitteiden vuokrauksesta. Vastaa-  
vasti esittäjä ei yleensä siirrä tai luovuta sopimuksella  
äänitetuottajalle direktiivin 2006/115/EY 8 artiklan 2  
kohdassa tarkoitettua oikeuttaan kohtuulliseen kertakor-  
vaukseen yleisradioimisesta tai yleisölle välittämisestä eikä  
direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakoh-  
dassa tarkoitettua oikeuttaan sopivaan hyvitykseen yksi-  
tyiseen käyttöön valmistetuista kappaleista. Siksi lasketta-  
essa sitä kokonaismäärää, joka äänitetuottajan on varat-  
tava täydentävän korvauksen maksamista varten, ei olisi  
otettava huomioon äänitetuottajan äänitteiden vuokrauk-  
sesta saamia tuloja, yleisradioimisesta ja yleisölle välittä-  
misestä maksettavia kohtuullisia kertakorvauksia eikä yk-  
sityisestä kopiointista saatuja sopivia hyvityksiä.
- (14) Toisena liitännäistoimenpiteenä, joka on suunniteltu ni-  
den sopimusten tasapainottamiseksi, joilla esittäjät siirtä-  
vät yksinoikeutensa äänitetuottajalle rojaltilta perusteella,  
olisi säädettävä "nollaamisesta" niiden esittäjien osalta,  
jotka ovat luovuttaneet edellä mainitut yksinoikeutensa  
äänitetuottajille rojalteja tai korvausta vastaan. Jotta esit-  
täjät voisivat hyötyä täysimääräisesti suoja-ajan pidentä-  
misestä, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että rojaltilta tai  
korvaus, ilman ennakkomaksuja tai sopimusperusteisia  
vähennyksiä, maksetaan esittäjille pidennetyn suoja-ajan  
aikana äänitetuottajien ja esittäjien välisten sopimusten  
mukaisesti.
- (15) Oikeusvarmuussyistä olisi säädettävä, että esityksen tal-  
lennetta koskevien oikeuksien siirto- tai luovutus sopimus,  
joka on tehty ennen päivämäärää, johon mennessä jäsen-  
valtioiden on toteutettava toimenpiteet tämän direktiivin  
täytäntöön panemiseksi, on voimassa myös pidennettynä  
suoja-aikana, ellei sopimuksessa ole selvästi mainittu toi-  
sin.
- (16) Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että toistuvia maksuja  
koskevien sopimusten tietyistä ehdoista voidaan neuvot-  
tella uudelleen esittäjien hyväksi. Jäsenvaltioilla olisi ol-  
tava käytössään menettelyjä sen mahdollisuuden varalta,  
että näissä neuvotteluissa ei päästä sopimukseen.
- (17) Tällä direktiivillä ei olisi rajoitettava sen säännösten  
kanssa sopusoinnussa olevien kansallisten säännösten ja  
sopimusten, kuten jäsenvaltioissa tehtyjen esittäjiä edus-  
tavien järjestöjen ja tuottajia edustavien järjestöjen välis-  
ten kollektiivisten sopimusten, soveltamista.

- (18) Sanoitetulle sävellykselle myönnetään joissakin jäsenvaltioissa vain yksi suoja-aika, joka lasketaan viimeisenä elossa olleen tekijän kuolemasta, kun taas toisissa jäsenvaltioissa sävellykselle ja sanoitukselle myönnetään erilliset suoja-ajat. Sanoitetut sävellykset ovat useimmiten useamman tekijäkumppanin yhteisteoksia. Esimerkiksi ooppera on usein libreton kirjoittajan ja säveltäjän yhteinen työ. Myös jazzin, rockin ja popmusiikin kaltaisissa musiikkilajeissa luomisprosessi on usein luonteeltaan yhteistyötä.
- (19) Sanoitettujen sävellysten, joiden teksti ja musiikki on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä, suoja-aika ei tämän seurauksena ole yhdenmukainen, mikä aiheuttaa esteitä tavaroiden ja palveluiden, esimerkiksi rajat ylittävien kollektiivisten hallinnointipalvelujen, vapaalle liikkuvuudelle. Jotta varmistetaan tällaisten esteiden poistaminen, kaikilla tällaisilla sinä päivänä, johon mennessä jäsenvaltioiden on saatettava tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään, suojaa nauttivilla teoksilla olisi oltava sama yhdenmukaistettu suoja-aika kaikissa jäsenvaltioissa.
- (20) Sen vuoksi direktiivi 2006/116/EY olisi muutettava.
- (21) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa liitännäistoimenpiteiden tavoitteita, koska kansallisten toimenpiteiden toteuttaminen tällä alalla joko vääristäisi kilpailua tai vaikuttaisi unionin lainsäädännössä määriteltyjen äänite tuottajan yksinoikeuksien soveltamisalaan, vaan ne voidaan näin ollen saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (22) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten sopimuksen <sup>(1)</sup> 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioita rohkaitaan laatimaan itselleen ja unionin edun vuoksi taulukoita, joissa esitetään mahdollisuuksien mukaan tämän direktiivin ja sen osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamista varten hyväksytyjen toimenpiteiden vastaavuus, ja julkistamaan ne,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

### 1 artikla

#### Direktiivin 2006/116/EY muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2006/116/EY seuraavasti:

- 1) Lisätään 1 artiklaan kohta seuraavasti:

”7. Sanoitetun sävellyksen suojan voimassaoloaika päättyy 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt

nimetty tekijäkumppaneiksi: sanoittaja ja säveltäjä, jos sekä sanoitus että sävellys luotiin erityisesti kyseistä sanoitettua sävellystä varten.”

- 2) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

- a) Korvataan 1 kohdan toinen virke seuraavasti:

”Jos esityksen tallenne kuitenkin

— muussa muodossa kuin äänitteenä julkaistaan laillisesti tai välitetään laillisesti yleisölle kyseisenä aikana, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä,

— äänitteenä julkaistaan laillisesti tai välitetään laillisesti yleisölle kyseisenä aikana, oikeudet lakkaavat 70 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.”

- b) Korvataan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa virkkeessä luku ”50” luvulla ”70”.

- c) Lisätään kohdat seuraavasti:

”2 a. Jos äänitteiden tuottaja 50 vuotta äänitteen laillisesta julkaisusta tai, jos tällaista julkaisua ei ole tapahtunut, äänitteen laillisesta välittämisestä yleisölle ei enää tarjota äänitettä myyntiin riittävinä määrinä taikka saata äänitettä yleisön saataviin johtimitse tai johtimitta siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, esittäjä voi irtisanoa sopimuksen, jolla esittäjä on siirtänyt tai luovuttanut oikeutensa esityksensä tallenteeseen äänitteiden tuottajalle, jäljempänä ’siirto- tai luovutus sopimus’. Oikeutta irtisanoa siirto- tai luovutus sopimus voidaan käyttää, jos tuottaja ei vuoden kuluessa siitä, kun esittäjä on ilmoittanut aikomuksestaan irtisanoa siirto- tai luovutus sopimus edellisen virkkeen nojalla, ole hyödyntänyt äänitettä molemmilla kyseisessä virkkeessä tarkoitetuilla tavoilla. Esittäjä ei voi luopua irtisanomisoikeudestaan. Jos äänitteeseen on tallennettu esitys, jonka ovat tehneet useat esittäjät yhdessä, esittäjät voivat irtisanoa siirto- tai luovutus sopimuksensa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jos siirto- tai luovutus sopimus irtisanoaan tämän kohdan mukaisesti, äänitteiden tuottajan oikeudet äänitteeseen lakkaavat.

<sup>(1)</sup> EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

2 b. Jos siirto- tai luovutus sopimuksella annetaan esittäjälle oikeus kertakorvaukseen, esittäjällä on oltava oikeus saada äänitteiden tuottajalta vuosittainen lisäkorvaus kultakin täydeltä vuodelta välittömästi sen jälkeen, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen laillisesta julkaisusta tai, jos tällaista julkaisua ei ole tapahtunut, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen välittämisestä laillisesti yleisölle. Esittäjä ei voi luopua oikeudestaan tällaiseen vuosittaiseen lisäkorvaukseen.

2 c. Kokonaissumman, joka äänitteiden tuottajan on varattava 2 b kohdassa tarkoitetun vuosittaisen lisäkorvauksen maksamista varten, on oltava 20 prosenttia tuloista, jotka äänitteiden tuottaja on saanut mainitun korvauksen maksamisvuotta edeltävänä vuonna äänitekappaleiden valmistamisesta, levityksestä ja yleisön saataviin saattamisesta, sen jälkeen, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen laillisesta julkaisusta tai, jos tällaista julkaisua ei ole tapahtunut, kun 50 vuotta on kulunut julkaisun välittämisestä laillisesti yleisölle.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että äänitteiden tuottajat veloitetaan toimittamaan esittäjille, jotka ovat oikeutettuja 2 b kohdassa tarkoitettuun vuotuiseseen lisäkorvaukseen, pyynnöstä kaikki tieto, joka voi olla tarpeen kyseisen korvauksen maksamisen varmistamiseksi.

2 d. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhteisvalvontajärjestöt hallinnoivat 2 b kohdassa tarkoitettua oikeutta vuotuiseseen lisäkorvaukseen.

2 e. Jos esittäjällä on oikeus toistuviin maksuihin, esittäjälle suoritettavista maksuista ei pidetä ennakkomaksuja tai sopimuksissa määriteltyjä vähennyksiä sen jälkeen, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen laillisesta julkaisusta tai, jos tällaista julkaisua ei ole tapahtunut, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen välittämisestä laillisesti yleisölle.”

3) Lisätään 10 artiklaan kohdat seuraavasti:

”5. Edellä olevan 3 artiklan 1–2 e kohtaa, sellaisina kuin ne ovat voimassa 31 päivänä lokakuuta 2011, sovelletaan sellaisiin esitysten tallenteisiin ja äänitteisiin, joiden suhteen esittäjällä ja äänitteiden tuottajalla on edelleen suoja mainittujen säännösten, sellaisena kuin ne ovat voimassa 30 päivänä lokakuuta 2011, nojalla 1 päivänä marraskuuta 2013, sekä sellaisiin esitysten tallenteisiin ja äänitteisiin, jotka luodaan kyseisen päivämäärän jälkeen.

6. Edellä olevan 1 artiklan 7 kohtaa sovelletaan sanoitettuihin sävellyksiin, jos ainakin niiden sävellys tai sanat on suojattu vähintään yhdessä jäsenvaltiossa 1 päivänä marraskuuta 2013, ja sanoitettuihin sävellyksiin, jotka on luotu kyseisen päivämäärän jälkeen.

Tämän kohdan ensimmäisen alakohdan säännösten soveltaminen ei rajoita ennen 1 päivää marraskuuta 2013 tapahtunutta hyödyntämistä. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tarvittavat säännökset erityisesti kolmansien osapuolten oikeuksien suojaamiseksi.”

4) Lisätään artikla seuraavasti:

”10 a artikla

#### **Siirtymätoimenpiteet**

1. Ellei sopimuksessa ole selvästi toisin mainittu, siirto- tai luovutus sopimuksen, joka on tehty ennen 1 päivää marraskuuta 2013, katsotaan olevan voimassa myös sen ajankohdan jälkeen, jona esittäjä menettäisi suojan 3 artiklan 1 kohdan nojalla, sellaisena kuin se oli voimassa 30 päivänä lokakuuta 2011.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että siirto- tai luovutus sopimuksia, joiden nojalla esittäjällä on oikeus toistuviin maksuihin ja jotka on tehty ennen 1 päivää marraskuuta 2013, voidaan muuttaa, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen laillisesta julkaisusta tai, jos tällaista julkaisua ei ole tapahtunut, kun 50 vuotta on kulunut äänitteen välittämisestä laillisesti yleisölle.”

2 artikla

#### **Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2013. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitettua kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

#### **Kertomus**

1. Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2016 kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ottaen huomioon digitaalisten markkinoiden kehityksen sekä liittyy siihen tarvittaessa ehdotuksen direktiivin 2006/116/EY muuttamiseksi uudelleen.

2. Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2012 kertomuksen, jossa arvioidaan mahdollista tarvetta pidentää audiovisuaalialan esittäjien ja tuottajien oikeuksien suoja-aikaa. Komissio antaa tarvittaessa ehdotuksen direktiivin 2006/116/EY muuttamiseksi uudelleen.

*4 artikla*

**Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*5 artikla*

**Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 27 päivänä syyskuuta 2011.

*Euroopan parlamentin puolesta*

*Puhemies*

J. BUZEK

*Neuvoston puolesta*

*Puheenjohtaja*

M. DOWGIELEWICZ

---